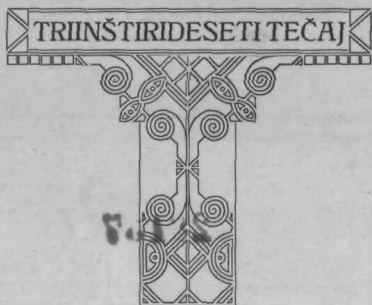

VRTEC

ČASOPIS S PODOBAMI ZA
„SLOVENSKO MLADINO“

UREDIL
ANTON KRŽIČ

V LJUBLJANI, 1913
ZALOŽILO DRUŠTVO „PRIPRAVNIŠKI DOM“.
NATISNILA KATOLIŠKA TISKARNA.

Pridrzujejo se vse pravice do
sestavkov, priobčenih v »Vrtcu«.

VII 28157 58 f

KAZALO.

Pesmi.	Stran	Deklamovanke:	Stran
Slovo starega leta 1912	1	1. Kozaki	31
Pozdrav novemu letu	2	2. Naš Pazi	47
Na ledu (z napevom)	15	3. Sirota	90
Na pot	17	4. Muzikant. — 5. Vojaška	111
Vrnitev	33	6. Odgovor cvetke	127
Ob ranem grobu	47	7. Dobrim otrokom se dobro godi. —	
Zvezda	49	8. Vila	143
Sinoči	63	9. Pesem abstinenta	174
Sveto Telo	65	10. Božična noč — sveta noč!	207
Marijin mesec	87		
Majnikove pesmi: Poslušajte pesmi te.		Povesti, legende, pripovedke, bajke,	
— Na božjo pot. — Kaj, da danes		basni, popisi in slike.	
decí . . . Kdo je cvetov nasejal? —		Domovina 2, 18, 34, 50, 66, 98,	114
Pred kapelico	88	Sveti trije kralji	10
Na paši. — Čula ga je dobra Mati.		Dan plačila	25
— Križev pot. — Tamkaj za vasjo	89	V mrazu in hladu	26
— Kaj se že poslavljáš? — Za slovo	90	Konja	30
Po solnčnem dnevu	97	Pri Cestnikovih (Slika)	42
Naše življenje	97	Križ sredi polja (Legenda)	45
Pesem	113	Kako smo obhajali stoletnico teharske	
Mlade sanje	113	šole	48
Tebi, mladinal	121	Medved	60
Mačica	127	Pri čebelicah	76
Slovo od domovine	129	Kakor babica in dedek (Slika)	81
Potnik	145	Spomin na maj	85
Pismo	145	Pater Bernardin	108
Tja k zvezdnim milijonom	149	Lajnar Florijan (Slika)	122
Naročilo	161	Ko je bil ded še mlad 130, 146,	162
Rosa — solze	161	Hrček	135
Bili so časi	175	V tolmunu	136
Verne duše	177	Odsevi	141
Sirota	181	Pravda	142
Zima pride	190	Pokorščina 150,	167
Jesenske: 1. Pomlad — jesen. — 2. Pri		Groga	154
čebelah. — 3. Jesensko solnce. —		Anka in Tonko (Slika)	171
4. Brezskrbni čmrlji. — 5. Jesenski mir	191	Navihana papiga	175
— 6. Lovska	192	Osamela cvetka	178
Sveta noč	193	Povest o bolesti	182
Jaz pa ostal sem	193	Samaritanka	189
Zacingljali so kraguljčki	203	Korist dobre knjige	194
Sv. Nikolaj	205	Odhod na jug	196

	Stran		Stran
O Božiču	197	Kratkočasnice	48, 112, 128, 176, 208
Težka pa sladka dolžnost (Slika)	200	Naloge	96, 160
Dvojni spomini	204		
V žalosti in nesreči	206		

Igrica.

Rumena vrtnica (Cvetličja pravljica v enem dejanju)	91
---	----

Poučni sestavki.

Modrost v pregovorih domačih in tujih :	
Danes	15
Dar (darilo, sposobnost)	32
Dati (dajati)	48, 64
Davek. — Delavec	95
Delo	112
Denar	128, 144, 160
Dež	160
Dim	176, 192
Dišati	208

Zabavne in kratkočasne reči.

Rebusi	16, 48, 128, 192
Zastavice	16, 48
Šaljiva vprašanja 16, 48, 96, 128, 160,	192

Nove knjige in listi.

Nemščina brez učitelja	96
Slovarček nemškega in slovenskega jezika	96
Zbirka ljudskih iger. 20. snopič	144
Knjige družbe sv. Mohorja	176

Slike.

Po praznikih	9
Šolska izpričevala	26
Pri Cestnikovih (Lesen konjiček)	43
Na paši	56-57
Poglejte lilije na polju	73
Poset	83
Cigani	104-105
Lajnar Florijan	123
Mačica	127
Evangeljska žena išče izgubljeni denar	137
Predjužnik	153
Anka in Tonko	173
Vesela družba	185
Obhajilo pozimi	201

V R T E C

Časopis s podobami za slovensko mladino s prilogo „Angelček“.

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1913.

Leto 43.

Slovo starega leta „1912“.

Staro leto se poslavlja:
„Zdaj za vselej grem od vas,
vse na zemlji se obnavlja,
času se umika čas.

Puščam svoje vam spomine —
kar pač svet človeku dá.
Čine moje zgodovine
pa le božji Duh pozná.

Večni Bog pa vse zapiše,
vse, kar seje duh, srcé.
Človek lastno sodbo riše —
slaba dela ga skrbé.“

Ti očitaš, prošlo leto,
rahlo dramiš mojo vest,
ur neplodnih je nešteto,
ker sem bil Božu nezvest.

„Leta vsa tožila bodo
pri Sodniku te nekoč:
„Čas je tratil — v svojo škodo:
dan minul je, zdaj je noč!“

Ostre ve ste, leta, priče;
srce zove vas nazaj,
a zaman mi duša kliče —
tožen sem in vem, zakaj.

Leto staro pa mi dalo
tak sočutno je rokó:
„Ker srce se je kesalo,
naj pozabljeno vse bo!“

O. E. B.

Pozdrav novemu letu.

Pozdravljamo te vsi veseli,
pozdravljamo te, leto novo:
trenotki novi so dospeli,
Bogu za njé naj hvala bo!

Pozdravlja moja duša nežno:
o hipi dragoceni novi!
In kliče nam srce hvaležno:
dobrotnih božjih rok darovi!

Gospod, vse ure blagoslovi,
trenotek vsak naj te časti!

Pozdravljeno, ti leto novo!
Življenje pač je negotovo,
na zemlji nimamo obstanka,
in smrt je dan za dnem nam znanka;
veselje, žalost — nam poteka
in čas beži naprej kot reka,
a večno čuva nas oko.

O. E. B.

Domovina.

(Povest. — Spisal Cvetinimirski.)

I.

li pride papa danes zvečer kmalu domov?« je vprašala mala sedemletna Silva svojo mater, ki je sedela na nizkem stolčku poleg okna.

»Kakor ponavadi,« je odgovorila mati in se nasmehnila.

»Zakaj pa izprašuješ? . . . Povej, Silvica! . . .«

Silva je popustila na tleh iz cunj narejeno punčko in je stopila k materi.

»Mama! Kako se bojim za papa! . . . Tako truden in izmučen pride zmeraj zvečer domov, in tako strašne reči zmeraj pripoveduje . . . Tam pod zemljó, tam v temnih rovih gotovo ni prijetno . . . Bojim se, sama ne vem, zakaj . . . In papa je tako dober . . .«

Mati je odložila šivanje in je pobožala hčerko po zlatokodrasti glavici.

»Glej ga, otroka, kako resno že govori . . . kakor deklè pri dvajsetih letih . . . Nikar se ne boj, Silvica, nič hudega se ne bo zgodilo očetu! Samo Boga moraš lepo prositi, veš, Silvica, pa bo vse dobro . . .«

V tem sta pritekla po stopnjicah navzgor vsa zasopla in potna Manči in Rozalka; Mančetu je bilo devet, Rozalki pa deset let. Nanagloma in hrupoma sta odprla duri v sobo in sta hitela proti oknu k materi.

»Kaj pa vama je?« je vprašala mati in se je skoro prestrašila.

»Zakaj pa sta tako tekla? Vsa vroča sta v lica, kar teče od vaju . . .«

Rozalka je prva začela:

»Šla sva po ulici, Manči in jaz, pa je pridrvila nama nasproti množica ljudi. — »Sto jih je podsulo pod zemljó,« so kričali eni. Drugi so pa celó jokali: »Moj mož je bil tudi vmes, med tistimi nesrečniki . . .! Kje pa je papa, mama? Ga še ni domov? Saj se že vendar mrači . . .«

Umolknila je deklica in si je obrisala z robcem potni obraz.

Silva se je pa oprijela matere za krilo in je zajokala na glas.

»Jaz se bojim, bojim, mama ... Strah me je ...« je zajecljala; v joku je podrhtevalo njeno mlado telo.

»Tudi jaz se bojim za papa,« je rekel po kratkem molku Manči.

Mati je sklenila roké na prsih.

»Molimo, otroci, pokleknimo tja-le pred podobo Matere božje ... Prosimo Boga, da nam hrani papa pri življenju ... Toliko se jih ponesreči pod zemljo, v rovih.«

Rozalka je zavzdihnila.

»Bog daj, da bi ne bil papa med tistimi nesrečnimi!«

Mati je prižgala luč, ker se je medtem že skoro stemnilo. Začrtniti je hotela ravno okna, ko je zašumelo spodaj na ulici in je zavalovila množica ljudi, delavcev, ženski in odraslih otrok. Vpili so in jokali, ženske so si brisale s predpasniki solzne oči.

»Ti torej so sedaj zapuščeni in takorekoč osiroteli!« je pomislila mati. Gledala je skozi odprto okno in solze so ji stale v očeh.

Vsi trije otroci, Manči, Rozalka in Silva, so prišli k oknu in so strmeli z materjo vred dol na polno ulico.

Kmalu se je pa mati okrenila in je začrtnila okna.

»Molimo!« je rekla in je pokleknila na klečalnik pred podobo Matere božje. Otroci so pokleknili za njo in so molili glasno. Materi so kapale solze iz oči na roké ...

Dolgo so molili; hrušč in trušč na cesti, spodaj pod oknom, sta potihnila; mirno je svetila svetilka v sobi nad mizo, pod stropom, kjer je bila privezana. Le včasih je plamen čudno vzplapolal in siknil kakor dolg krvavordeč jezik ...

Mestece zunaj je že začinjala črna noč v svoje temno okrilje. Le zdajpzdaj se je oglasil na samotnih ulicah še kak načel korak zakasnelega rudarja. In včasih so nenadoma zaškripala tuintam večna vrata in so nato sunkoma zahreščala v tečajih ter ravnotako hitro utihnili ...

Ko so prenehali v sobi moliti, je šla mati trudnih, opotekajočih se korakov h klopi kraj peči in je sedla. Roké si je položila na kolena in je globoko sklonila glavo. Kmalu so bili tudi otroci poleg nje. Rozalka je sedla na njeno levo stran, Manči pa na desno, Silva pa naravnost pred njo, na majhno, nizko, leseno prukco, ki jo je imela zeló rada.

»Čudno se mi zdi, da še zdaj ni domov papa,« je rekla mati s tihim, rahlim, malo drhtečim glasom. »Če jih je res toliko zasulo v rovih ... in menda je res — čemu pač je bil tak šunder na ulicah? ... Da bi le Bog dal, da bi ne bil naš papa med tistimi ... Kaj pač bi potem začeli? Na cesto nas poženó, vse skupaj, kakor smo, siromake ... In še od glada bi morali pomreti ...«

Otrla si je mati solzo iz oči in je nadaljevala še s tišjim, še bolj z rahlim, zvonkodnečim glasom, ki se je tresel kakor struna:

»Čemu, mili Bog, je treba, da trpimo in stradamo sedaj tukaj, ko bi lahko živeli mirno in srečno v domovini? ... Živeti v večnem strahu, ne

biti varen lastnega življenja... Toda — kaj bi? Kako bi?... Bog že vé, kaj dela; ne smemo se mu ustavljati. Modra so njegova dela in kar on stori, gotovo prav stori.«

Verno je poslušala Rozalka materine besede.

»Takrat, ko smo živeli še doma, tam daleč za tem tujim svetom, daleč onkraj morja, takrat je bilo prijetno,« je govorila mati kakor sama zase in se je ozirala zdajpazdaj izpod trepalnic na Silvo pred seboj na pručki. »Imeli smo lep kos zemlje, prijazno hišico, lepa, ponosna gospodarska poslopja naokrog; čeprav ni bilo mnogo, ampak nekaj je že bilo, za nas čisto zadosti. V tihi dolini je bilo naše domovje, ob široki, beli cesti, ki se je vila med njivami in travniki, včasih tik potoka, v neizmerno daljavo... Zadosti življenja je bilo v naši dolini, v naši vasi; posebno ob lepih, solnčnih nedeljah popoldne je bilo zelo prijetno. Romali smo lepó k sosedom, posedali v senci starih jablan in se pogovarjali po domače, kakor se pogovarjajo prijatelji in sorodniki. Do večera smo se razgovarjali in se potem razšli vsak na svoj dom...«

Manči se je nenadoma stresel in se je oprijel matere.

»Jaz pa nisem bil nikoli doma, tam v tistih krajih za morjem, mama,« je rekel z jokavim, čudnootožnim, plahim glasom.

»Si bil, ampak majhen si bil še takrat in se ne moreš spominjati; tudi Rozalka ne. Samo Silva ni videla še nikoli tistih krajev.«

Tako je odgovorila mati in je povescila glavo. Mirno so zrle njene oči, trepalnice niso trenile niti za hip ne. Stara, močno obnošena ruta, ki jo je imela na glavi, ji je zdrknila globoko na tilnik in se je odvezala pod vratom.

Tudi Rozalka se je nagnila bliže k materi.

»O mama, kako rada bi jaz videla še enkrat našo domačo vas!... Čeprav se ne spominjam tistih lepih krajev, pa vendarle vem, da ni nikjer tako prijetno kakor doma. Tam je mirna, tiha dolina; gozdovi buče in šumé naokrog po holmih in gričih, po dobrih se lesketajo srebrne breze in rahlo pošumevajo v vetru; spodaj ob svetli cesti se pa razprostirajo polja na vse strani, in ta polja napaja in moči potok, ki se vije mimo travnikov in leh skozi dolino...«

Vedno tišje je govorila Rozalka, vedno rahleje, in je končno le še šepetala. Nihče razen matere je ni poslušal, in razumelo je te besede globoko le materino srce.

Sedeli so tako ob peči in se pogovarjali. Mati je vzela v roke staro obleko in je pričela šivati.

»Ali res ne bo prišel papa danes domov?« je vprašal po kratkem molku Manči.

Mati je dvignila glavo.

»Seveda bo prišel, prav kmalu bo prišel. Gotovo se je malo zakasnil — pa to nič ne dé. — Rozalka, stopi no vun na hodnik, k stopnjicam, in malo poslušaj, če že gre kdo po veži!«

Ob teh besedah je mater samo zaskrbelo in zbolelo v srcu.

Rozalka je planila lahnih, prožnih korakov iz sobe in je zaloputnila duri za seboj. Zunaj se je pa naslonila z obema komolcema na ograjo tik stopnjic in je jela prisluškovati. Vse tiho je bilo naokoli. Tako mirno kakor na samotnem pokopališču. Od nikoder niti najmanjšega glasú — še muha ni nikjer brenčala... Noben korak se ni oglasil globoko spodaj v temni, nerazsvetljeni veži. Nikjer niso zahreščala vežna vrata; tudi na stopnjicah je bilo vse samotno in mrliškotih.

Dolgo je čakala Rozalka, toda odnikoder ni bilo žive duše, še vedno se ni hotel oglasiti na stopnjicah urni korak očetov. Rozalko je postalo končno že strah — kar zakričala bi bila od groze: odnikoder človeka...

Stekla je potem naglo v sobo nazaj in je zaprla pazno in varno duri za seboj.

»Si kaj slišala, Rozalka?« se je okrenila mati in odprla široko temne, dolge trepalnice.

Rozalka je obstala in skrila beli, nežni obrazek v dlani.

»Ničesar nisem slišala!« je rekla in je naglas zajokala.

»Ne jokaj, Rozalka!« jo je zaprosila mati. »Papa pride gotovo vsak čas... Bog bo že tako ukrenil, da bo vse prav...«

Toda Rozalka se ni dala potolažiti; še vedno so ji močile solze lica in so kapale na njene tenke, prozorne ročice.

Mater je pričelo vednobolj skrbeti. Včasih je prenehala kar nena-doma s šivanjem in se je czrla z dolgim, iščočim pogledom proti durim. Toda nihčé se ni oglasil na hodniku, nihčé ni pritisnil na kljuko, nihčé ni vstopil... Čudna tišina je zavladala v sobi; zakajena svetilka pod stropom je le slabo razsvetljevala prestrašene obraze kraj peči.

Tedaj se je pa oglasila naenkrat spet mati s svojim tihim, plahim glasom:

»Ali ste kaj lačni, otroci?«

Silva je skremžila svoj obrazek in je stegnila roké.

»Lačna sem, mama, lačna,« je rekla jecljaje.

»Tudi jaz sem lačna,« je dostavila Rozalka in si obrisala z robcem solzni obraz.

»In jaz tudi,« je dodal še Manči. Nasmehnil se je, toda bilo mu je, da bi bil glasno zajokal.

Mati je vstala in je odložila zakrpano obleko v kot.

»Lačna! Kave! . . .« se je zakremžila spet Silva in se oprijela z vso silo materinega krila.

»Potolaži se, takoj bom pripravila,« je dejala mati in je odšla v kuhinjo, da napravi otrokom kave za večerjo. V kuhinji je ropotala z lonci na ognjišču in je drsala iz kota v kot v svojih obrabljenih in na nekaterih krajih malo luknjastih copatah.

Kmalu je bila kava v sobi na mizi in otroci so prihiteli večerjat, ker so bili lačni.

»Kar hitro, otroci, potem pa brž spat!« je priganjala mati. »Ni dobro za otroke, če predolgo čujejo in rogovilijo.«

»Samo prej moraš še povedati, mama, kako je to, da smo prišli semkaj v Ameriko!« je zaprosila Rozalka. »Mislim, da tega nisi še nikoli povedala...«

Mati se je rahlo nasmehnila.

»Velikokrat sem vam že pravila o tem... toda otroci tako kmalu vse pozabite... Pred šestimi leti je bilo, ko je v naši vasi vse kar norelo in se navduševalo za novo obljubljeno deželo — za Ameriko. Vsak je hotel postati kar čez noč bogatin z milijoni denarja, in ker je mislil, da je to samo v Ameriki mogoče, je silil tudi le samó v Ameriko... Tako je bilo že precej ljudi pripravljenih na odhod, med njimi tudi Rižnerjev Janez, naš sosed, in pa Klanškov Polde. Obadva sta bila precej premožna in tudi oženjena sta že bila. Velikokrat sta bila v naši hiši in pričela sta siliti v nas, da gremo še tudi mi z njima. No, kmalu smo se res zmenili in smo sklenili, da gremo tudi mi. Še dosti lep kos zemlje smo imeli, toda denarja pa le ni bilo ravno preveč pri hiši. In ravno to je bil vzrok, da je sklenil naš papa, da gre v Ameriko. Prodali smo kmetijo in se odpeljali po preteku nekaj tednov proti morju in nato po morju nasproti obljubljeni deželi. Ko smo dospeli v Ameriko, ni mogel dobiti papa nikjer dela, ravnotako tudi Janez in Polde ne. Denar, ki smo ga bili dobili za kmetijo, je hitro pohajal... Zgodilo se je, da so dobili naši ljudje šele čez več mesecev delo v neki jami, pod zemljó. Pa tudi denar nama je že medtem docela pošél... Dostikrat je bilo treba odtistihdob stradati in trpeti pomanjkanje... O, kako bi bili živeli prav lahkó mirno in zadovoljno v domovini, v domačem kraju! In šest let je že preteklo od takrat, šest žalostnih, klavernih let...«

Dremati se je že jelo materi, ko je pripovedovala vse to, in tudi kimati je začela z glavo. Samo Rozalka jo je še poslušala, zakaj tudi Manči in Silva sta bila zadremala...

Kmalu se je pa mati vzdramila. Pobralla je naglo skodelice z mize in je odšla v kuhinjo, da pomije posodo...

Otroci so postali že čisto zaspani; Silva se je bila naslonila z glavo na klop in je zadremala; ravnotako tudi Manči. Le Rozalka je še bdela.

Ko se je pa vrnila mati v sobo, je vzela s stene velik molek z debelimi, okroglimi jagodami in je zbudila Silvo in Mančeta.

»Pogleknite, bomo molili še rožnivenec, potem pa spat!« je rekla. Pogleknila je na klop in začela moliti naprej.

Vsi trije otroci so pokleknili na tla in odgovarjali s čistimi, srebrno-donečimi glasovi. Materin glas pa se je tuintam katerikrat stresel in podrhteval, kakor glas izmučenega, osivelega starca.

Po končani molitvi je pa obesila mati molek zopet nazaj na žrebelj in je rekla:

»Sedaj pa kar spat, otroci... Jaz moram še bdeti in počakati papa...«

Manči pa se je nenadoma okrenil in dvignil obrvi.

»Ali ste slišali?... Nekaj je zaropotalo na stopnjicah...«

»Sanja se ti, otrok,« je odvrnila mati. »Saj ni nič... Samo veter je zatulil zunaj za hišo... Kar spat — počno je že...«

»Tudi jaz sem slišala nekak šum zunaj, kakor da bi kdo padel na stopnjicah,« je pripomnila tudi Rozalka in se ozrla v mater.

Mati je poslušnila. »Nič ni... prav zares se vam že sanja, otroci... Samo veter je zunaj...«

Nenadoma so se pa oglasili zunaj na hodniku, že tik duri, težki, nerodni koraki, in vmes so se začule hripave besede.

»Papa gre... Ali nisem rekel?« je kriknil Manči.

Mater je streslo in zazebló...

»Menda se vendar ni zgodila kaka nesreča?«

Medtem je pa potrkalo hrupoma na duri, s težko, okorno rokó.

»Noter!« je zaklicala mati in je planila na nogé. Otroci so stopili za njo in čakali vsi prestrašeni in upali v lica.

Sunkoma so se odprla vrata na stežaj. Temne, bradate, v dolge plašče zavite postave z nosilnico na ramah so se prikazale iz mraka in so vstopile trdih, odločnih korakov v sobo.

Mati je planila k nosilnici in je pogledala.

»Matija!... O Matija!« je zajokala, ko je zagledala v nosilnici svojega moža. »Saj sem mislila, da bo kaj takega...«

Temni, bradati možje so položili nosilnico na klop in so si brisali potna čela. Eden izmed njih, v visokih, močnih škornjih, obraz ves zarastel in kocinast, dolge, mogočne brke pod nosom, se je pa vsedel na klop in je pobožal Mančeta, ki je gledal širokoodprtih oči ves ta prizor.

»Poglej ga, kako je že zrastel!« je zamrmral samprisebi.

Mati se je okrenila in se je začudila.

»Ah, ti si, Polde — Klanškov Polde,« je spoznala kocinastega velikana. — »Moj Bog, kakšna nesreča nas je zadel! Kaj praviš, ali bo ostal živ ali ne?« je pokazala s prstom na nosilnico.

Polde je pa zamahnil z rokó.

»Nič bati, Meta!... Desno nogo si je malo poškodoval, drugega ni nič... Par mesecev bo moral ležati, pa bo dobro. Nikar se preveč ne boj!... Sedaj še ni treba govoriti z njim, leži v omotici, pa bo kmalu boljše. Da je ostal le pri življenju — to je glavno! Pomisli: sto jih je ob življenje, več sto pa ranjenih. Še zdaj jih vlačijo iz rovov, iz zemlje... Tudi jaz sem komaj ušel smrti.«

Ko je zagledala Rozalka očeta v nosilnici, je zajokala na glas, ravno tako tudi Silva in Manči.

»Spat, otroci, le spat se odpravite!« je z milim glasom prigovarjala mati in je nagnila glavo na prsi, da ne bi videli tuji ljudje njenih solz.

»Res najboljše... otrokom škoduje strah in žalost,« je pritrdil Klanškov Polde in si zapalil smotko.

Ko so odšli otroci v spalnico, so spravili možje očeta z nosilnice v postelj. Še vedno je ležal v omotici in le rahlo dihal z napolodprtimi očmi, desno nogo je imel že obvezano do kolen.

»Ni nič hudega in nevarnega,« je tolažil Polde mater. »Matija bo prav kmalu okreval in zopet bomo skupaj v jami... Samó sedaj je še v nezavesti od bolečin... pa se bo kmalu vzdramil... Jutri pošlji pa po zdravnika, Meta, — razumela? Zdravnik bo že tako naredil, da bo vse prav. Mislim, da ne bo treba ravno v bolnišnico; tam je drago...«

Mati je bila nekoliko potolažena, toda vendar jo je skelelo še vedno v srcu. Pri odhodu se je Polde okrenil.

»Meta! Bog bo že dal, da bo Matija kmalu zdrav. Zato se nikar nič ne boj!«

»Bog daj, da bi bilo to res,« je rekla mati. »Ampak Polde, pridi nas še kdaj obiskat, tako dolgo te že nisem videla... Veš, tako samotarsko živimo, kakor v puštnji — žive duše ni nikdar k nam. Pa tudi Rižnerjevega Janeza pripelji kaj s seboj, če ga boš kdaj kje srečal...«

Možje so pobrali nosilnico, se poslovili in odsli. Kmalu so zamrli zunaj na hodniku in na stopnjicah okorni koraki in zopet je zavladala vse-naokrog mrliška tišina.

Ko je bila mati sama v sobi, ki jo je le za silo razsvetljevala slaba petrolejska svetilka, se je približala tiho in neslišno postelji, kjer je ležal njen mož, in je gledala dolgo časa blede in upalo lice bolnikovo.

»Matija!« je zaklicala z drhtečim, prosečim glasom.

Mirno je ležal oče na postelji in se ni ganil. Samo rahlo so se dvigale prsi pod odejo, oči pa so bile kakor mrtve, brez življenja.

Mati je prijela bolnika za roko: »Matija!«

Tih, ječéč je bil že njen glas. Toda oče se še ni vzdramil.

Tedaj je padla mati na kolena pred posteljo in je zaihtela.

»Matija — ali čuješ?... Daj, oglasi se...«

Na postelji se je zgenilo pod odejo. Počasi so se odprle bolnikove oči in se ozirale topo in začudeno po sobi: »Kdo je? Kdo me kliče?«

Mati si je obrisala s predpasnikom solzne oči: »Jaz sem, Meta... O Matija, kaj bo s teboj? Si se hudó poškodoval?«

»Slab sem... slab,« je odgovoril kakor v sanjah. »Noga me skeli in peče, desna noga, mislim, da je zlomljena... Pa bo že boljše, Meta, kar brez skrbi...«

Nanagloma je pa zopet umolknil in je zatisnil oči...

Mati se je odstranila od postelje in je privila svetilko, da je nastala poltema v sobi. Nato je pa pokleknila pred podobo Matere božje in je sklenila roké proseče na prsih...

Dolgo je molila mati, da bi v tej bridki uri našla moči in tolažbe. Večkrat je vstala in šla gledat k postelji, da bi se prepričala, kako je bolniku, ali potrebuje postrežbe...

Slednjíc jo je premagala utrujenost in žalost, da je zaspala. Pa seveda v takih trenutkih ni misliti na mirno in krepčilno spanje.

(Dalje prihodnjíc.)

Sveti Trije kralji.

Gam izza gozdnega ovinka v dolgi vijugi se je vila driča dol do vaške cerkve. Mrgolelo je tam otročaje — vsak s sankami na rami — in sopli so in hiteli kakor za stavo po klancu navzgor do gozdnega roba. Žarela so jim lica, svetile in smejale so se jim oči in toplo poletje je sevalo iz njih. Ročice pa so kazale na zimo — na hudo zimo, zakaj vse rdečkaste in modrikaste so se krčevito skrivale v luknjastih žepih. Na vrhu! Zaukalo in zavriskalo je iz mladih grl in po bliskovo so hitele sani.

»Hajd s sanmi po strmem bregu,
hajd nizdol po belem snegu!
Hajd! Hajd! Hajd!«

Učitelj so jih naučili pesemco nalašč zato, da so jo lahko popevali na saneh. Ej, kako radi so ubogali malčki!

Najglasnejši in najhitrejši izmed vseh je bil Bajdov Nejček. Prvi na klancu in prvi v dolini. Kako so mu tekle sani! Da bi ga vi videli! Prav nič se ni zaletaval v snežene kupe ob straneh; niso ga motili načajivi tovariši; pel je in vriskal in vodil spretno sani, da so švignile kakor blisk v dolino. Seveda, Bajdov Nejče! Kdo je znal tako kakor on!

Pa ga niso zavidali tovariši; še radi so ga imeli. Vsakemu je rad pomagal, ko je tesaril sani, in nič jim ni zameril, če so mu kaj ponačjali. Danes po šoli je nabral dračja po gozdu in nalomil nekaj smrekovih vejic za gospoda župnika. Pripravil je bil lep kupček pred cerkvijo in je odhitel po klancu. Hajd po driči kakor blisk! Gor — dol! — Pa ne predolgo, da se teta Katra preveč ne ujezi! Pozabil je bil Nejče na teto Katro, na dračje in na smrečje. Sankal, vriskal in ukal je do mraka. Ravnokar je pridrčal v dolino — pridrčal do hude sosede ob poti.

»Čaj, čaj, Nejče, povem teta Katri, kaj počenjaš po vasi. Ti seme ti! Kdo bo pa koruzo belil namesto tebe in okleščkov pripravljaj? A-á?«

»Hi, hi, teta! Koruzo beli Marica na peči, okleščke pa popeljem domov!«

»Marica na peči — seveda — sama gotovo! Ubožica! Gotovo zopet joče in strah jo je. Zakaj jo pustiš pa samo iz šole domov? Lep bratec!«

»Zakaj pa ni šla z menoj na sani? Tudi ona bi se bila smela dričati. Pa se noče.«

»Noče! Kajpak! Ta ima vsaj srce, ti ga pa menda nimaš, ti cvet malopridni! Komaj dober mesec, odkar ti je umrla mati — Bog ji daj večni mir in pokoj — reva je bila vse življenje, pa se že prepeljuješ po vasi in vpiješ, da se gotovo razlega celo v župnišče.«

Huda je bila soseda in deček je umolknil in zrl v tla.

»Kar v tla gledaš zopet, kakor takrat pri pogrebu. Niti ene solze ni bilo spraviti iz tebe. Moj Bog! Niti ene solze za materjo! In za tako materjo! Fant, fant, kaj bo še iz tebe? Dobro bo, če boš srečno končal. Brez srca — slab otrok.«

Mrmrala je stara sosedka še dalje sama s seboj in majaje z glavo je odšla po snežni stezi.

Deček je pa dvignil glavo in začudeno gledal za njo. »Brez srca — slab otrok« — mu je donelo po ušesih. »Mamica! Mamica, ali je to res? Kdaj si me ti kdaj tako oštevala? Kaj sem pa storil?«

Težko, težko je postalo otroku pri srcu. Spomnil se je zopet vsega gorjá, ki se mu je za hipec umaknilo, ko je drčal žarečih oči po klancu navzdol. Res je bilo, kakor je rekla sosedka. Marica je sedevala na peči dan za dnem in jokaje klicala mamico. Nejče se je pa sankal po driči za cerkvijo. »Brez srca — slab otrok,« je rekla sosedka. Ni se Nejčetu porosilo oko, ko je izdihnila mati. Pokleknil je k postelji, lice mu je pobledele, oklenil se je matere in je zadrhtel. Zdajz zdaj se mu je izvil vzdih, a jokati ni mogel. Zakaj ne? Teža Nejče ni vedel; a zdelo se mu je, da bi se mu stotero olajšalo, če bi zajokal in jokal ves dan.

Za pogrebom je ječala Marica — jokali so ljudje, zakaj smilile so se jim sirote. Nejčetu pa se je megnilo pred očmi, opotekale so se mu noge, a jokal ni. V prsih, v teh malih prsih pa ga je nekaj tiščalo in trgalo, sililo k joku. Ljudje pa niso čutili tega; obsodili so ga: »Slab otrok — še ne zmeni se za materino smrt!«

»Mamica, kje si? Zakaj si pustila naju z Marico pri teh krutih ljudeh? Mamica, pridi, pridi nazaj!« Klicalo je takó v mali duši in zastokal je deček. Povesil je glavico, pobral smrečje in odšel v župnišče. Nalahko je potrkal na vrata. Gospod župnik so mu odprli in ga prijazno peljali k peči, da se ogreje. Pa ni bilo dečku do tople peči.

»K Marici moram, gospod župnik, sama je in čisto strah jo je.«

»Glej ga, glej! Vso uro si se dričal in si vriskal; zdaj se ti pa kar naenkrat tako mudi. Žalostno gledaš, fante — ali se ti je kaj zgodilo?«

Deček je odkimal z glavo.

»Čudno, saj navadno si še preglasen. Nejče, po pravici mi povej, ali ti res ni nič hudo po materi? Ljudje se vedno pritožujejo, kakšen si.«

Malo trdo so bile izgovorjene te besede, čeravno jih ni rodila zla misel.

Tudi gospod župnik mislijo slabo o njem! »Slab otrok! Brez srca!« donelo je dečku še vedno iz daljave. Z rokama je zakril obraz in zastokal: »Mama, oh, mama! Jaz, jaz pa ne morem jokati!«

Drhtelo in stresavalo se je malo telesce. Kje je bil veseli, preglasni Nejče? Hudo se je storilo gospodu župniku, prijeli so otroka za glavo, ga stisnili k sebi, pa rekli: »Ubogí Nejče, zdaj vidim, kako ti je hudo. Zapodim ljudi, ki te tožijo. Če ti bo prehudo, pridi k meni. Tu imaš kolač — in še za Marico orehov, da ne bosta praznih rok, ko pridejo na večer Sv. trije kralji v vas. Kje pa je teta Kata?«

»K županu je odšla po denar in po pismo, ki so ga poslali oče.«

»Kdaj pa pridejo oče domov?«

»Pisali so že, da pridejo do božičnega večera — pa jih ni bilo.«

»Ali bi imel rad, da bi prišli oče?«

»Rad — če ne bodo hudi.«

»Ne, Nejče! Tvoj oče so dobri in radi vaju bodo imeli.«

»Ali rajši, kakor naju ima teta Katra?«

»Rajši, mnogo rajši.«

Boječ se je oglasil deček: »Gospod župnik!«

»No?«

»Zakaj so pa šli oče proč?«

»Vidiš, Nejče, takole je bilo: Ko sta bila še vidva z Marico čisto majhna, tvoja mati še niso imeli hišice, kjer ste sedaj. Tudi njive je bilo zelo malo. Težko se je živelo. Zato so pa odšli tvoj oče v daljno mesto k železnici za delavca in so pošiljali materi denar. Mati tvoja so pa delali od jutra do večera, da so kupili hišico in njivico. Delali so, da so se dodelali do smrti. Ko so oče zvedeli o tem, jih je napadla bolezen in niso mogli domov. Če jih ni privedel Božič, jih pa morda privedejo Sv. trije kralji. Le molita pridno z Marico! Svetlo zvezdo imajo ti mogočni gospodje in svetica bo očetu, da jih povedejo sveti kralji do vaju. Veseli se, otrok, še imaš očeta, ki te bo ljubil!«

Tekel je Nejček s sanmi, naloženimi z dračjem in s polno culico proti domu. Hipoma je bilo pozabljeno gorje in vse misli so se mu obrnile le na očeta. Privedejo ga Sveti trije kralji. Mislil je Nejče in mislil — hrepenenje se je porodilo v malem srcu po očetu — težko pričakovanem, ljubljenem.

Pred hišo se Nejče ustavi in pokliče teto Katro. Stene so mu ponavljale njegov vzklík — nihče mu ni odgovoril. Pač! V sobi se je nekaj zganilo. Ali ni zastokalo in zaihtelo? In zopet!

»Marica čepi na peči in joče: Mamica! Sveti trije kralji pa hodijo danes okoli in kažejo potnikom pot. Ali ne pripeljejo očeta? Čemu joče Marica?«

Nevolja obide dečka, da trdo stopi v sobo. V desnem kotu na peči je sedela Marica, glavico skrito v predpasnik in je ihtela.

Skoro jezno jo je ogovoril Nejček:

»Že zopet jočeš! Kdo te bo pa poslušal?«

Prestrašeno je dvignilo dekletce glavo.

»Mamica, Nejče, strah me je. Zakaj si me pustil toliko časa samo?«

»Zato, ker se vedno cmeriš.«

»Jaz ne morem drugače, Nejče. In zdaj me kregaš še ti. Nihče me nima več rad. Tudi ti ne. Dobro vem. Mamica, zakaj ste odšli?«

Huje je zajokalo dekletce. Nejčka pa je zadelo hudo.

»Marica!« — »Kaj je, Nejče?« —

»Nisi prav rekla. Rad te imam. Nalašč sem šel v gozd po okleščkov, da nama bo bolj toplo. Teta Katra ne pusti, da bi preveč pokurila. Zdaj pa prikurim s svojimi drvni. To bo grela! Ali je bila teta Katra kaj huda, ker me ni bilo domov?«

»Huda, zelo huda! Rekla je, da te nabije. Jokala sem se in bala sem se in še mene je kregala. Vidiš, zakaj ne ubogaš?«

Vzdihnil je Nejče; svest si je bil prevelikega veselja do kričanja.

»Oh, Marica, tako je bilo lepo, če bi ti vedela. Če mi obljubiš, da ne boš več jokala, pa ti nekaj povem in pokažem.«

»Obljubim.«

»Vidiš, koliko potice! Gospod župnik so mi jo dali.« — »O-o-o!«

»Ná! Na peč sedem, koruzo bova belila in jedla bova potico. Pa ti nekaj povem, preden pride teta Katra. Ali veš, kakšen večer je danes?«

»Sveti trije kralji. Ali si jih postavil pred jaslice?«

»Seveda!«

»Nekaj vem, kar prav gotovo vem. Gospod župnik so mi povedali. Ali veš še, Marica, kako so šli Sveti trije kralji v Betlehem?«

»Vem; saj so nam že v šoli povedali.«

»Če veš, pa povej, kako je to, da so ponoči našli hlevček.«

»Kaj bi ne vedela! Velika, lepa zvezda jim je svetila po poti in se je ustavila nad hlevcem.«

»Ali veš, kako je bilo kraljem ime?«

»Gašpar, Melhijor in Baltazar.«

»Da! In danes še hodijo po svetu in pridejo k dcbtrim ljudem.«

»Ali meniš, da pridejo tudi k nama? Ne verjamem; teta Katra je preveč huda.«

»Prav gotovo, pa ne sami, Marica, ne sami.«

»I, kdo pa z njimi?«

»Kaj meniš? Vidiš, ti ne veš, jaz pa. Očeta nama pripeljejo, očeta!«

Neverjetno je stresnila deklica z glavo: »Ne vem, če pridejo res, Nejče. Dolgčas jim bo po mami in pojdejo za njimi. Pustili naju bodo pri teti Katri.«

»Marica, pojdi no! Oče naj bi šli za mamico! Saj bi morali umreti. Zdaj pa zopet jočeš! Zdaj pa ne povem dalje.«

»Ne bom več, Nejče; le pripoveduj!«

»Zdi se mi, da je bilo takole: K očetu so šli in so rekli: »Jernej Bajda, vstani in pojdi k Marici, Nejčetu! Sama sta pri teti Katri. Mamica je odšla v nebesa — kar hitro pojdi! Mi ti bomo pa svetili po poti, da ne boš zašel v snegu!« In zdaj so že gotovo na poti, Marica. Lepo, svetlo zvezdo imajo in zlate krone imajo kralji na glavi.«

»Ali sami nosijo zvezdo?«

»Kaj še! Polno strežajev imajo okoli sebe in na dolgem drogu jo nosijo, visoko v zraku.«

»Kako so pa oblečeni?«

»Dolge, svilene plašče imajo in z zlatom obšite, kakor jih imajo gospod pri veliki maši. Strežniki pa cingljajo z zvončki, da se oddaleč sliši: Cin, cin, cin.«

»In cin, cin, cin se bo zaslislalo, ko pridejo in pripeljejo očeta?«

»Seveda; tiho govoriva, da ne preslišiva!«

»Cin, cin, cin, Nejče, to bo lepo. In če bi še mamico pripeljali!«
— »Ne vem!« — —

Govorila sta otroka šepetaje, dokler nista omahnili glavicici in se zaprla očka v prelepem snu.

Teta Katra je stopala po snegu in mrmrala: »Čuden človek — ta Jernej Bajda! Piše in ne piše nič o ženini smrti in ne dá znamenja, da bi kaj žaloval. Otroka naj imajo tačas dobri ljudje in ne manjka naj jima kruha in orehov posebno o Božiču! Seveda — posebno Nejčetu naj prav mehko postiljam; temu paglavcu živemu. Kakor oče je — nobene solze ni spraviti iz njega. In v mesto je šel po materino sestro, da bo rajši imela otroka. Čisto je ranjki podobna — vesela bosta otroka. Ne vem, kako bo; mene sta ubogala — ker sem jima tuintam pokazala brezovko. Pa ju imam vendarle rada, ta dva načajivca.«

Ko je stopila Katra k peči, je zagledala speča otroka. Nejče pa je sanjal prelepe sanje:

Po polju so dirjali vranci — po dva in dva sta bila vprežena v kočijo. Kraguljčki, srebrni zvončki so jim viseli okoli vratu in »cin, cin, cin« se je stresalo v zraku. V prvi kočiji je sedel sam kralj Gašpar z dolgo, sivo brado, v dolgem, z zlatom obšitem plašču in roke na prsih prekrizane. V drugi in tretji pa sta se vozila druga dva kralja v zlatu in baržunu. In v četrti? Oče, oče njegov z mamico — za roko jo drži — in mamica je oblečena kakor kraljica. Ni bleda in žalostna; prijazno se smehlja, oče pa poganja vrance, da beže hitreje, hitreje, kraguljčki pa pojó »cin, cin, cin«.

»Oče, mamica,« zakliče Nejče. Glej, smehljata se in bliže in bliže prihajata. —

»Cin, cin, cin« so zapele sani pred samotno hišico. Teta Katra je spala trdno. »Cin, cin, cin!«

Zganiło se je na peči.

»Marica, slišiš? Cin, cin, cin!«

»Oče, mati, Sveti trije kralji!«

»Marica, kje so? Že sem jih videl v kočiji — vranci so hiteli — kje so?«

»Cin, cin, cin!«

»Nejče, strah me je!«

Marica se je oprijela Nejčka — vrata so odprta — — oče, oče? Kdo je tam zadaj?

»Mamica, mamica,« zakličeta otroka in v hipu sta pri vratih.

»Otroka, Nejče, Marica, otroka, tu imata zopet mamico — drugo, a dobro mamico!«

»Oče, mamica!«

Zunaj pa se je utrnila zvezda in Sveti trije kralji so odhiteli mimo.

M. K.

Na ledu.

Allegro f *p* *f* P. Angelik Hribar.

Sneg po-kri-va vse po-re-du: Po-lje, hrib in gaj;

mi pa dr-sa - mo po le-du, da je kaj.

Doli, gori kakor veter
Videk, Blaž, Andrej,
Jože, Tonče, z Minko Peter,
vsi juhej!

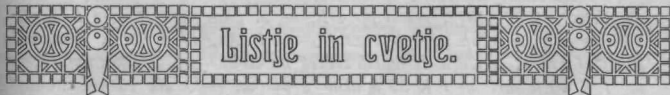
Pasti res na skorji trdi
ni prijetno baš,
a nikari se ne srdi,
Videk naš.

Prvič ne in zadnjič tudi
menda nisi sel,
nič na tleh se nam ne mudi,
saj si cel!

Ako res nesreča hoče,
da se kdo zvali:
Sram ga bodi, kdor se joče
in kriči.

Hej, kako v ušesa reže,
toda nam je všeč!
Kogar zebe, pa naj leže
spat za peč.

Gori, doli kakor veter,
Videk, Blaž, Andrej,
Jože, Tonče, z Minko Peter,
vsi juhej!

Listje in cvetje.

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Danes.

Včerajsnji dan je bil, jutrajšnji bo; danes je treba živeti. — Danes je dan. — Danes je najboljši čas. (*Preteklost in prihodnost ni v naši oblasti, torej je treba prav in koristno porabiti sedanjí trenotek.*)

Ne stori danes, česar bi se moral sramovati jutri.

Boljše danes nego jutri. — Boljši je en „danes“ nego deset „jutri“. — Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.

Boljše danes jajce, nego jutri kokoš. — Boljši danes kos nego jutri gos.

Kdor si danes kaj prihrani, bo jutri kaj imel.

Danes nekaj, jutri nič. — Danes častit, jutri razpvit. — Danes velik, jutri majhen. (Svetna čast je nestalna.)

Danes sladak, jutri kisel. — Danes gorak, jutri mrzel. — Danes te hvali, jutri te žali. — Danes prijatelj, jutri sovražnik. — Danes: Bog te sprimi! jutri: Bog se usmili! (Na ljudi se ni zanašati.)

Danes gospod, jutri hlapec. — Danes v zlatu, jutri v blatu. — Danes bogataš, jutri prosjak. — Danes plačnik, jutri dolžnik. — Danes bahač, jutri brez hlač. (Bogastvo je nezanesljivo.)

Danes radost, jutri bridkost. — Danes mir, jutri prepir. — Danes: ho! jutri: oh! — Danes: hehe! jutri: gorje! (Vse na svetu je izpremenljivo.)

Danes smo, jutri nas ni. — Kdor danes stoji, lahko jutri leži. — Danes močan, jutri pokopan. — Danes cvetica, jutri seno. — Danes rdeč, jutri smrdeč. — Danes meni, jutri tebi. — Kar meni danes, to tebi jutri. — Danes moje, jutri tvoje, tako se delé darovi.

Kar je danes novo, bo jutri staro. (Ljudje se hitro naveličajo iste reči. Zato se moda tolikrat izpreminja.)

Kdor se danes ne poboljša, bo jutri hudoobnejši. — Kdor je danes pil, hoče jutri pijančevati.

Danes izveš, česar nisi vedel včeraj. (Človek se vsak dan kaj nauči.)

Če ni danes, bo pa jutri. — Od danes do jutri je še nekaj ur. (Saj se ne mudi tako zelo!)

Danes goljuf, jutri goljufan. (Kakor se posojuje, tako se vračuje.)

Reki: Danes je njegov (slab) dan. (Siten je.)

To je od danes do jutri. (Zelo hitro mine.) Danes za denar, jutri zastoj. (Dovpit kupcev in krčmarjev.)

Rebus.

(Priobčil „Internus“.)

SLA = 1/2 =
KRI

Zastavica.

(Priobčil „Internus“.)

Kaj pa je to:

Živi le v vodi,
visoko gor pod nebom hodi,
tam v pratiki se pa ne gane;
povzroči mnogim strašne rane;
navadno je bolj temne boje,
rdeče barva krilo svoje,
ko v vrelem kropu se poti,
da gostom vstreže postne dni.

Šaljivo vprašanje.

(Priobčil J. Kovec.)

Kdo najbolj trpi, kadar zboli cerkovnik?
(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

Vabilo na naročbo.

Cena „Vrtcu“ in „Angelčku“ je skupno 5 K 20 h; „Angelček“ posebej stane na leto 1 K 20 h. (Na 10 izvodov pod skupnim zavitkom se daje eden po vrhu.) Naročnina in vsi spisi, namenjeni „Vrtcu“ in „Angelčku“, naj se pošiljajo z naslovom: Anton Kržič, c. kr. profesor, ali Uredništvo „Vrtčevo“ v Ljubljani (Sv. Petra cesta št. 78).

V Katoliški Bukvarni se dobivajo tudi še poprejšnji letniki, in sicer: 1. „Vrtec“, 1906—1912, vezan po 4 K. — 2. „Angelček“ (razen I., II., IV., VIII. in IX.) vsi tečaji po 1 K vezani. — 3. P. Angelik Hribar. „Mladinski glasi“ I. zvezek po 26 h, II. in III. zvezek po 40 h. — 4. „Nedolžnim srcem“ po 1 K 20 h kart. in 1 K 35 h lično v platnu. — 5. „Iz raznih stanov“, po 25 h. — 6. „Obnovljeni vrtec“, I. zvezek, vezan 3 K. — 7. „Osmero blagrov“ ali nauk o srečnem življenju, broš. 1 K 60 h, vez. 2 K.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsakega meseca in stane s prilogo vred za vse leto 5*20 K, za pol leta 2*60 K. — Uredništvo in upravništvo Sv. Petra cesta št. 78 v Ljubljani.